

ACC. N:R. M. 10983: 1-45.
Landskap: Bohuslän Upptecknat av: Johan Pettersson
Härad: Diverse h:r Adress: Kyrkesund.
Socken: " s:r Berättat av: se uppt.!
Uppteckningsår: 1948 Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Stenstugor.

s. 1-45. N. M. 141.

neg. IV:12:1 -
- IV:12:14.

Ritningar se liggfolio:

M. 10983: 18a
M. 10983: 34a.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R M. 10983:1.

98

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Jag minns en stenstuga, där det bodde en som hette "Ringen".
Stugan hade dubbla murar med jordfyllnad emellan. Där var bara ett rum
och eldstaden var akter i änden, m i t t på väggen. Det var en gruva.
Så var där ett litet utskott av bräder vid den väggen där eldstaden stod.
Ingången var på långsidan; in i rummet. - Det är ungefär 45 år sedan den
stugan stod.

- Här vid Prästvägen minns jag två sammanbyggda längor. Det var
allmänt förr.

(Samlängor avses)

april 1948

ACC. N:R M. 10983:2.

85
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Stenstugor fanns här många förr. Vid Rishammar var en och vid Torp var flera stycken. De hade dubbla murar med jordfyllnad emellan allihop. Stenstugan i Rishammar minns jag bäst. Den hade bara ett rum och en liten förstuga i änden. Ingången var på förstugan. Eldstaden var i hörnet, vid dörren i rummet intill väggen mot förstugan. - Jag minns att där kom fram små fyrfötter mellan stenarna i väggarna. - I den stugan bodde det ett fattighjon.

april 1948

83 Glöskär Västergård

På Glöskär Västergårds mark i Torsby socken fanns en stenstuga, som var bebodd för ungefär femtio år sedan. Den var byggd långt före min tid. Där bodde en gubbe som kallades Bratten och hans hustru Mena. Barnen kom senare till sta'n. En hette Max.

Stugan låg i en kohage, i en utmark. Bratten ägde själv stugan. Han hade varit knekt. Marken, som stugan stod på, ägde han inte, men jag vet inte om han fick lämna någon ersättning för att få bo där.

Stugan hade dubbla stenväggar med jordfyllnad inuti. Där fanns bara ett rum och en förstuga. Ingången var på gaveln. Den ledde in till förstugan. Eldstaden var i rummet, i hörnet vid ingången från förstugan. Väggen mellan rum och förstuga var av sten, i dubbel mur tror jag. Taket uppbars av åsar. Fönstret var på gaveln. - Bratten högg tummen av sig för att slippa vara knekt. -

ACC. N:R M.10983:4

106

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Edsten

Vid Edsten (?) nära fjällbacka i Kville socken finnes en stor
tomtning i vilken ingår källare . Två av källarväggarna äro uppförda i skalmurs-
teknik.

ACC. N:R **M.10983:5**

108

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Kanebo, Svenneby.

Vid Tångarne, en strandplats på Kanebo mark, låg en stenstuga där det bodde en gammal man. Han var född där och hade alltid bott där. Stugan står kvar än, och användes nu till fornminneshus.

Meddelaren visade en tavla över stenstugan. Denna föreställde en liten stuga vars nedre hälft var uppförd av sten samt övre hälft troligen av timmer samt brädklädd. Ett fönster på gaveln, ett på långsidan. Stugans stenhälft var uppförd av stora, kantiga markfunna stenar.

ACC. N:R M. 10983:6.

107

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

I Bokenäs socken, troligen på Essviks mark, ligger lämningen efter en skällare, som delvis är uppförd i skalmurskonstruktion. Byggnaden är något röstad samt har gavelingång vilken täckes av en stor stenhäll.

ACC. N:R

M. 10983:7

97
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Dragsmark

Öster om vägskalet med avtagsvägen till Dragsmarks kyrka, nära
gränsen till Bokenäs socken, finnes en liten tomtning i skalmurskonstruktion.

ACC. N:R M. 10983:8.

I Slätthult fanns ett fähus av sten. Det var i Slätthults hamn. Väggarna voro uppförda av stora kullerstenar i dubbel mur med mellanfyllnad av jord. Byggnaden hade åstak. Därinne fanns en ko. Det är nu 36 år sedan det fähuset revs.

94

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ACC. N:R M. 10983:9

88 Visme Hage, Röd 2², Morlanda socken.

Stenstugan i Visme Hage har inte varit bebodd i min tid, och jag är 62 år. Men före dess bodde där en, som kallades "Stompen". Han gick och gjorde slut på hästar. Jag tror att han hade byggt stugan själv. Här är flera ställen där han har bott, säkert fyra eller fem.

88

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Söder om Visme Hage i Store Hamn, Morlanda socken, stå väggarna efter en stenstuga. Den är byggd med ena gaveln intill en berghäll så att berget ersätter väggen. Stugan har rätt tydligt markerade hörn och väggarna äro uppförda av väldiga kullerstenar i grov skalmur, men nästan all mellanfyllnad är försvunnen. Tjockleken är c:a 1,30 meter. Ingången är på södra långsidan, nästan alldeles intill berget. Den synes ha varit 0,7 meter bred. På västra gaveln är en fönsteröppning, 0,8 m. bred. Invändigt är byggnaden 4,8 meter lång och 2,6 meter bred. I norra hörnet intill berget är lämningen efter en hårdpall och innanför denna finnes en ugn inbyggd i själva stenväggen. Ugnen är täckt med ett litet kupolvalv i överkragningsteknik, och ugnöppningen uppvisar en murningsteknik, som står på gränsen till överkragning. Den är rätt igenrasad.

M. 10983:11.

FOLKLIVSARKIVET
Institutionen för folklivsforsk-
ning vid Lunds universitet

neg. nr. IV:12:1.

ACC. N:R M. 10983:12.

En stenstuga låg vid Åkers Tegen på Tegneby mark, fastän inom Röra sockens gräns..Den var byggd av otuktad sten och lera. Jag var aldrig inne i den stenstugan, men jag vet att den hade rum och kök och att ingången var på långsidan. Där fanns små fönster, ett på gaveln och ett på långsidan. Jag tror att ingången ledde in till köket. Stugan hade åstak. Den var bebodd för över sextio år sedan och den som bodde där senast hette Simon. Stugan låg vid torpet Hagen, på Prästbacka mark.

93

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ACC. N:R M. 10983:13.

86

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Robert Pettersson i Lalleröd (född 1874) visade tomtningen efter stenstugan i Lalleröd, Tegneby. Denna utgjordes av låga skalmurar, 0,8 - 0,9 meter tjocka, vilka inneslöt ett rum vars mått voro 2,5 x 3,0 m. In-
gången är på gavelväggens mitt och dess bredd är 0,75 m. Eldstaden utpe-
kas ha varit vid borte gaveln, i höger hörn, och ett fönster lär ha va-
rit på långväggen därbredvid. Vid tomtningens bakre gavel finns nu en
stor hop sten och grus, vars uppgift Robert Pettersson inte kan erinra
sig.

ACC. N:R M. 10983: 14.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

110

I Långelanda socken (Dalen?) finns lämningen efter ett svinhus av
gapskjulstyp i enkel stenvmur med bitvis backmur.

21 juni 1948

90 Högberg, Långelanda

ACC. N:R

M. 10983:15.

90

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

I Högberg på Västra Bö mark i Långelanda hamn, Långelanda socken, finnas lämningarna efter en anseelig stenbyggnad. Kring en fyrkantig öppen plan finnas tre stenglängor. De båda flygellängorna, vilka sägas ha tjänat bostadsändamål, ha ett respektive två utrymmen. Den mellersta längan gränsar i söder till tvårumslängans långsida och i norr till enrumslängans gavel. Detta utrymme lär ha varit kostall. Såväl enrumslängan som tvårumslängan ha ingång mot gårdsplanen. Bakom kostallet finnes ännu ett utrymme samt en byggnad täckt med ett överkragat kupolvalv. Denna byggnads inre står i direkt förbindelse med kostallet.

Byggnadens väggar äro uppförda av kompakta murar och skalmurar. Takkonstruktioner eller andra träkonstruktioner saknas helt.

90 Högberg, Långelanda

ACC. N:R

M. 10983:16.

Jag var inne i "Borggården" många gånger. Där bodde en som hette Adolf Kristensson och hans hustru Helena. De stack ner hästar. De slog skinnet av dem. Annars gick gubben och drev hus. Barnen hette Klara, Axel (han brände inne), Bernhard, Augusta, Anna. - Stället var bebott till omkring 1897-1898; då brann det upp. Det var då Axel brände inne. Efter branden sökte modern reda på benen, samlade ihop dem och såg efter att inget fattades. Så tömde hon dem i en korg och bar alltsamman i en säck åt körgårn. -

Samme meddelare berättar, att man bodde i de två flygellängorna och att man hade kon i mittlängan. Taken uppburos av åsar.

90
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ACC. N:R M.10983:17.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

111 Hällsön

På Hällsön finnas lämningar efter två källare. Bägge äro maximalt ingrävda i backsluttningen. De äro rektangulära med ingång på kortsidan och invändig stenläggning, kallmur, mot backen.

13 juli 1947

99 Högberg, Långelanda

ACC. N:R

M. 10983:18.

99
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Den mellersta av de tre stenstugelämningarna vid Högberg på Västra Bö mark i Långelanda består av delvis rappade stenväggar, till större delen i skalmur, vilka innesluta tvenne utrymmen varav det sydliga är 3,0 x 3,0 meter invändigt samt det nordliga 3,45 x 2,50 meter. Mellan är en stenvägg, som lämnar en öppning omedelbart intill Ö långväggen. Ingången har varit till det N utrymmet, på Ö långsidan. På S gaveln är en fönsteröppning 1,20 m bred utvändigt och 1,10 meter bred invändigt. Samma rum har också en fönsteröppning på Ö långsidan, utvändigt 0,80 m bred och invändigt 0,75 m bred. Stenväggarna äro 0,90 - 1,0 meter tjocka.

Karl Olsson i Myren, Håfoss, berättar, att denna stenstuga varit bebodd av en man som hette Adolf Kristensson. Han hade tidigare bott i en annan stenstuga (N:r 90). Denna stenstuga (N:r 99) var senast bebodd 1914 eller 1915.

Se ligg-
fotio:
M. 10983:18a
Se liggfotio.
M. 10983:18a

ACC. N:R M.10983:19.

99
FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

mg. nr. IV:12:2.

100 Högberg, Långelanda ACC. N:R M. 10983: 20.

100

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Stenstugan vid Högberg (den sydligaste av de tre här belägna stenstugorna) är bevarad till full vägghöjd. Den ligger i Ö - V. Västra gaveln är utv. 4,20 meter, östra gaveln utv. 4,70 m. S. långsida är utv. 10,1 m. och N långsida är utv. 11,7 m. Det södra utrymmet är 3,0 m brett och 3,50 m. långt. Det norra utrymmet är något bredare, men ej fullt lika långt. Här finnas lämningarna efter en ugn. Till samma utrymme leder en 0,8 m bred ingång på byggnadens S sida. Intill ingången finns en fönsteröppning i stenväggen. I det södra utrymmet finnas två fönsteröppningar, en på S långsida och en på V gavel. Vid byggnadens Ö gavel finnes ännu ett utrymme, som har en öppning åt söder men saknar förbindelse med de övriga utrymmena. Stenväggarna äro uppförda i skalmurskonstruktion och nå en tjocklek mellan 0,7 och 1,2 meter.

100 Högberg, Långelanda

ACC. N:R M. 10983:2/.

I stenstugan vid Högberg på Västra Bö mark, Långelanda socken, bodde en man, som hette John Samuelsson och hans hustru Maria. Barnen hette Eva, Alice, Annie och Åke. De bodde i stugan fram till 1917 eller 1918. Marias far, Abraham, hade börjat bygga stugan. Det var på 1880-talet. Stugan hade åstak täckt med halm, och kanske var där torv ovanpå.

John Samuelsson var borstbindare, sedan arbetade han åt bönderna och på landsvägar.

100

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ACC. N:R M.10983:22.

100
FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

neg. nr. IV:12:3.

M.10983:23.

FOLKLIVSARKIVET
Institutionen för folklivsforsk-
ning vid Lunds universitet

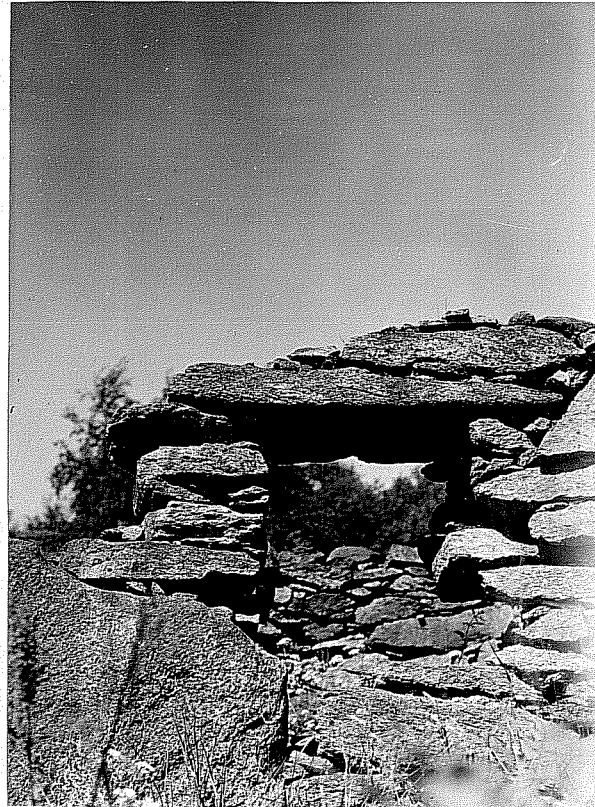

neg. nr. IV:12:3.

Fig. 9.

ACC. N:R M.10983:24.

100
FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

neg.-nr. II:12:4.

Landskap: Boh. "
Härad: Östskö
Socken: Långelanda
Uppteckningsår: 1948

Foto
Upptecknat av: J. Pettersson
Adress: Kyrkesund.
Berättat av: _____
Född år _____ i _____

Fönster; stensduga.

Ifyll endast ovanstående uppgifter!

ACC. N:R M. 10983:25

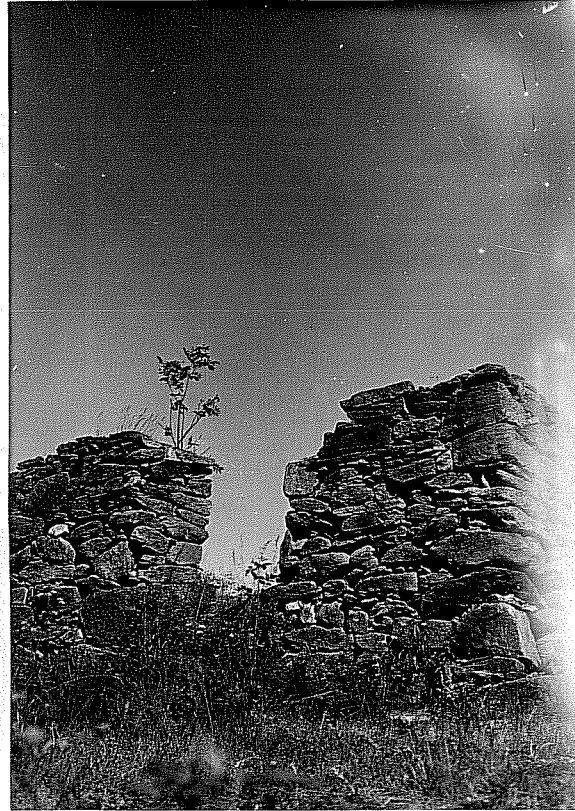
FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

neg. nr. IV:12:5.

ACC. N:R M. 10983:26.

100
FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

neg. nr. IV:12:6.

~~101 226~~ På Trätte mark i Långelanda hamn finnas lämningarna efter en stenstuga. Där bodde Kalle i Fossen.

~~102 227~~ På Burås mark ligger resterna efter Knas-Arons stenstuga. Det är vid Bjärkestadmyren.

~~103 228~~ På samma mark bodde Bern i sin stenstuga i Klevedal.

~~104 229~~ En fjärde stenstuga låg vid Krestelycka på Trätte mark.

Alla dessa låg rätt nära varandra uppe i Långelanda hamn.

ACC. N:R M.10983:28.

105
FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

neg. nr. IV:12:7.

Landskap: Boh.
Härad: Sotenäs
Socken: Torsene
Uppteckningsår: 1948
Foto
Upptecknat av: J. Pettersson
Adress: Kyrkesund.
Berättat av:
Född år i

"Eremitens" hus på
Valams, nära Slummebostrand.
Trol. kompakta ungar;
fogade m. murbruk o. cem.

ACC. N:R M. 10983:29.

Ödstoft, Tossens

I Ödstoft stå väggarna efter en stor ladugård av sten i skalmurskonstruktion. Ytterväggarna äro något konvergenta upptill. Byggnaden har tre fönsteröppningar och en ingång. Materialet är bruten, tuktad granit. En äldre kvinna berättar, att byggnaden hyst 7 - 8 kor samt att den förr haft ett "ränne" ovanpå. Ladugården byggdes av meddelerskans farfar, som var född 1823.

87

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

ACC. N:R M.10983:30.

95-96
FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Vid Önnered i Askum socken fanns en stenstuga från forna tider.
Jag vet inte när den byggdes, men den var bebodd för inte så länge sedan.
Jag har aldrig varit inne i den stenstugan.

En annan stenstuga låg i Önna i Tossene socken. Den var mer än
hundra år gammal. Väggarna voro uppförda av dubbla stenvmurar. Också den
var bebodd till långt fram i tiden. Här fanns flera sådana stenstugor
förr "av gamla typen".⁺)

⁺) Här avses motsättningen gentemot de moderna
stenbyggnaderna på Sotenäs, vilka äro upp-
förda av bruten granit.

ACC. N:R M.10983:31.

91

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Ruinen efter Karlsborgs fäste.

I den rektangulära centraldelen av Karlsborgs fästningsruin vid Røe gård i Bro socken finnas väl utbildade skalmurskonstruktioner. Särskilt tydligt påvisbar är skalmuren i den 1,0 - 1,1 meter tjocka västra gavelmuren.

M.10983:32.

FOLKLIVSARKIVET
Institutionen för folklivsforsk-
ning vid Lunds universitet

neg. nr. IV:12:8.

92. Västra skammelen : centrala förvararhet i Karls-
borgs fäste. Bes s:n, Stångenäs h:d. Boh. 1948.

Lyse kyrkogårdsmur

Muren kring Lyse kyrkoruin är uppförd i skalmurkonstruktion. Delvis bestå murliven av tuktade stenblock, delvis av kullersten.

ACC. N:R M. 10983:34.

82

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

neg. nr. IV: 12:9.

Se liggfolio:

M. 10983:34a

ACC. N:R M. 10983:35.

82

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

neg.m. IV:12:10.

ACC. N:R M. 10983:36.

82

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

neg. nr. IV: 12: 11.

Landskap: Bohuslän

Härad: Tjörn

Socken: Klövedal

Uppteckningsår: 1948

Foto

Upptecknat av:

Olav Pettersen

Adress:

Kyrkesund.

Berättat av:

Född år

i

Detaljbild av byggnadens NO
insida.

Ifyll endast ovanstående uppgifter!

M. 10983:37.

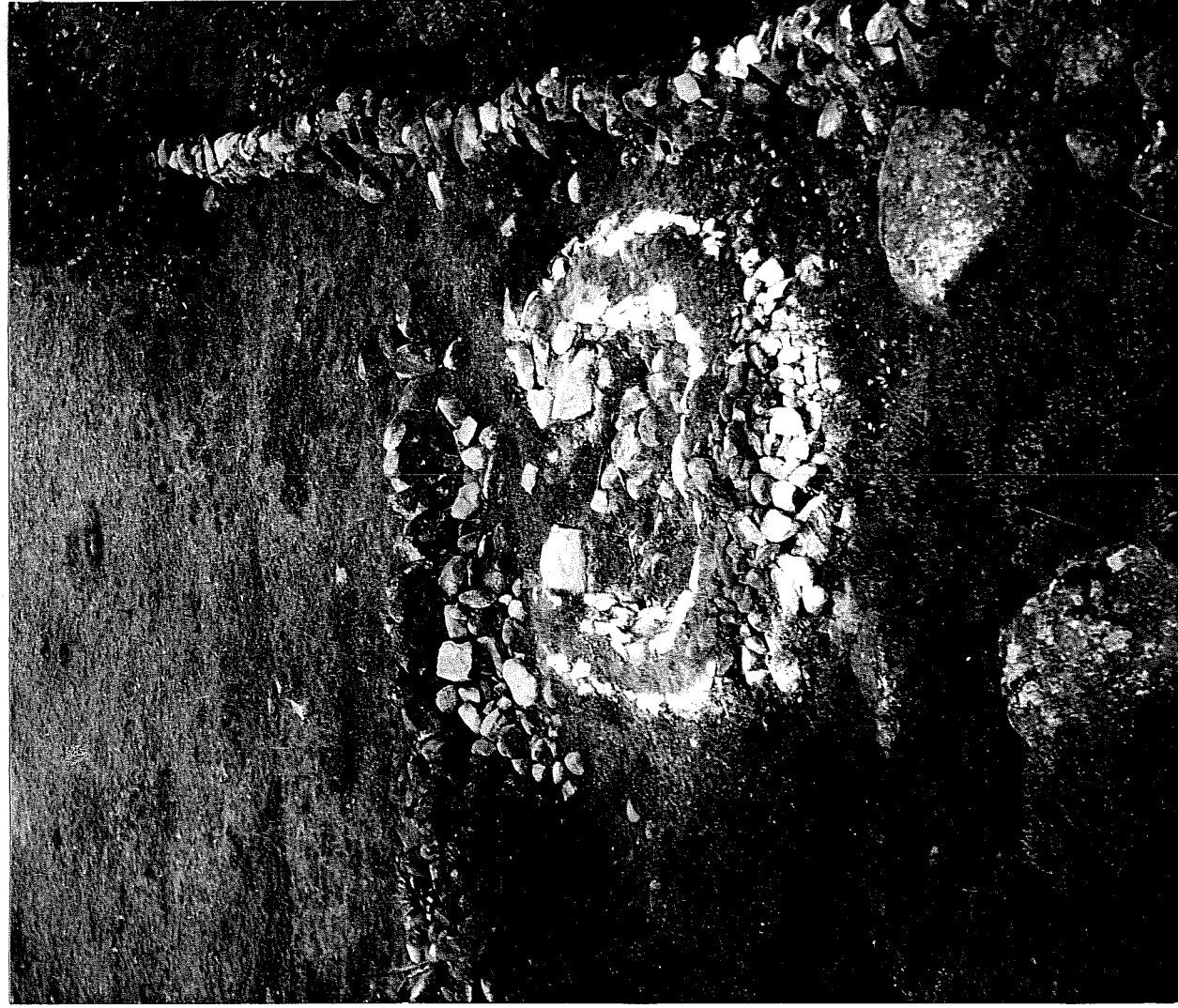

neg. nr. IV:12:12.

82. Kōleiōd
Klōvedals s:h
Tjōrns h:d

Foto: J. Pettersson. 1948.

FOLKLIVSARKIVET
Institutionen för folklivsforsk-
ning vid Lunds universitet

M. 10983:38.

neg. n. IV: 12: 13.

82. Klövedals A:n, Tjoms A:d
Köleids skaffer.

ACC. N:R M.10983:39.

115
FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Här finns en plats på Surdals mark, som kallas Munken. Där har legat
en stenstuga. Min mor berättade, att den som senast bott där hette Nils.

3 juli 1948

På platsen finns en skalmurstomtning. Upptecknarens anmärkning.

ACC. N:R M.10983:40.

112

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

112 Knöde Strand, Valsäng 1¹²

Strax Ö om huset står en liten f. d. svinstia byggd av
kullersten med åstak täckt av tång. Byggnaden är rektangulär och har dörren
på N gaveln. Murbruk saknas. Utanför är en liten inhägnad.

23 juni 1947

ACC. N:R M.10983:4/

113

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Åseby 1⁶

Här finns en helt fristående, röstad skalmursbyggnad utan spår
efter takkonstruktion. Gavelingång i hörnläge, vänster. Skalmurarnas
tjocklek uppgår till c:a 2,0 meter överallt. Mest kullersten.

15 juni 1948

ACC. N:R M.10983:42.

114

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Fagerfjäll 1²?

Strax intill landsvägen ligger här en halft ingrävd byggnad
i backmurskonstruktion utförd i kullersten. Endast framsidan är fri. Ga-
velingång i hörnläge, höger.

15 juni 1948

ACC. N:R M. 10983:43.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

84

På mark t. Habborsby l⁶ finns lämningen efter ett fårhus i skal-
murskonstruktion. Ingången är på gaveln och vetter mot söder, i hörnläge.
Ö och N sidorna äro ingrävda. Den förra saknar därför yttre murliv me-
dan den senare har det yttre murlivet markerat genom en rad små kuller-
stenar. Byggnadens invändiga mått äro 3 x 2,3 - 2,5 meter. Väggtjockle-
ken är 1,2 - 1,6 meter.

10 juni 1948

M. 10983:44.

FOLKLIVSARKIVET
Institutionen för folklivsforsk-
ning vid Lunds universitet

neg. nr. IV:12:14.

84. Valla s:n
Tjörus hid
Boh.

109 Kvillehed

Vid Kvillehed 3², helt nära nordspetsen av ägor med R:nr 3⁷,
ligger en stor fristående skalmursbyggnad utan tak. Ingången är på lång-
sidan. Hälltäckt. Gavlarna äro röstade, $2\frac{1}{2}$ - 3 meter höga. Ytterhörnen äro
något avrundade. Skalmurarnas tjocklek uppgår till mellan 2 och 3 meter,
uppskattat mått. Uppges ha varit källare.

7 mars 1948